

Abstrakt

Název práce: Změny plodnosti v kontextu genderové revoluce se zaměřením na roli muže v rodině v České republice

Autor: Mgr. Pavel Koudelka

Katedra: Katedra demografie a geodemografie

Vedoucí diplomové práce: Prof. RNDr. Jitka Rychtaříková, CSc.

Abstrakt: Společnosti i rodiny v Evropě procházejí významnými změnami ve vztazích mezi muži a ženami. Tyto změny jsou dnes souhrnně nazývány genderovou revolucí. Vzhledem k bezprecedentnímu poklesu plodnosti v posledních letech je relevantní si klást otázku, zda a případně jak tento pokles souvisí se změnami ve vztazích. Může znamenat více rovnostářská společnost/rodina v důsledku i více narozených dětí? Jaký vliv na výsledný počet dětí mají konkrétně zapojení muže v domácnosti a jeho pomoc s péčí o děti? Česká společnost vykazuje rovnostářské tendence, ale ty se zatím projevují spíše v názorech, než v běžné realitě rodin a domácností. Využili jsme dvou vln panelového šetření Generations & Gender Survey (GGS) provedených v České republice a informaci o reálném zapojení mužů v domácnostech jsme porovnali s reálně narozenými dětmi mezi vlnami. Obojí je velký benefit dat GGS oproti obdobným studiím: není potřeba vycházet pouze z hodnotových postojů k genderové rovnosti či pouze ze záměrů o počtech dětí, ale k dispozici je přímo skutečný stav. Pomocí modelu logistické regrese jsme ukázali, že v České republice pomoc partnera v domácnosti i s péčí o děti významně ovlivňuje pravděpodobnost narození dalšího dítěte. Směr jejich působení je ale odlišný: větší intenzita pomoci muže v domácnosti zvyšuje pravděpodobnost narození dalšího dítěte, u péče o děti je tomu naopak. Dopad většího zapojení do péče o děti závisí i na věku a je silně kontraproduktivní pro mladé muže a naopak mírný pozitivní dopad může mít až u mužů starších cca 40 let (v závislosti na dalších charakteristikách). Dalšími proměnnými významně ovlivňujícími pravděpodobnost narození dalšího dítěte jsou věk, typ partnerství, sociálně-ekonomický status partnera a počet vlastních dětí.

Klíčová slova: plodnost, muži, genderová revoluce, genderová rovnost, pomoc v domácnosti, péče o děti, logistická regrese